

Beekvliet

200 jaar buitengewoon

Twee eeuwen geschiedenis van R.K. Gymnasium Beekvliet
in interviews, afbeeldingen, portretten, krantenknipsels, historische bronnen
en ruim 300 pagina's

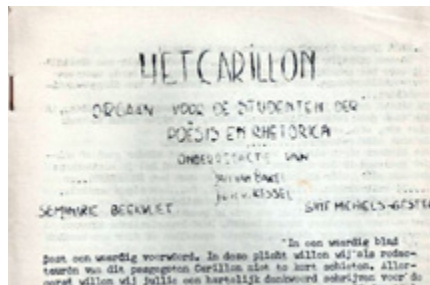
Van gewoon seminarie tot buitengewoon gymnasium

6 september 1944

Gijzelaarskamp opgeheven.

3 maart 1946

Start schoolblad Het Carillon.

1947-48

Oprichting 'Beekvliets Orkest' door Floris van der Putt, grote bloei onder M. Lax vanaf 1955, ging over in Streekorkest na sluiting internaat, maar kwam terug als schoolorkest in '77-'78.

1949

Regent G.P.J. Bannenberg (tot 1959), rekruteert actief nieuwe seminaristen. Bannenberg neemt ook als eerste regent lekenleraren aan.

Verder: uitbreiding sport en culturele activiteiten, en archeologie onder leiding van Knippenberg.

1958

Absoluut topjaar voor kleinseminarie met recordaantal van 402 internaat-leerlingen. Maar daarna jaarlijks afname met 7-22 studenten tot 251 in 1969. Dat leidt tot grote zorgen over toekomst internaat. Beekvliet zoekt naarstig naar een nieuwe status en bestemming.

1959

Regent J.C.P.A. van Laarhoven (tot 1964).

1963

Van Laarhoven vertrouwt de economie (administratie/bedrijfsvoering) voor het eerst toe aan een leek: A. van der Borgh. Uitvoering laatste grote bouwplannen van het seminarie: verbouwing Valkbouw en nieuwbouw zusterklooster plus keuken.

1964

Regent A.J.J. Ooms vervangt Van

Laarhoven. A. Kruijssen wordt conrector (en na diens overlijden in 1969 opgevolgd door J.P.C. van Rijnsoever).

1965

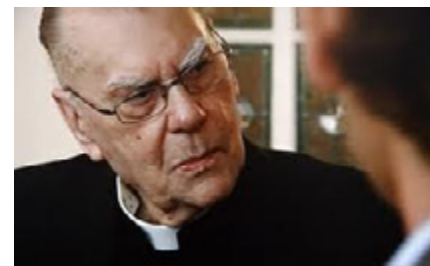
Eerste externen toegelaten: naast acht jongens voor het eerst ook vier meisjes op Beekvliet. Aantal internen blijft desondanks sneller dalen dan het aantal externen toeneemt.

Feest 150-jarig bestaan groots gevierd met onder meer een optreden van Het Brabants Orkest, H. Mis door bisschop mgr. W. Bekkers en een feestrede door prof. dr. L.J. Rogier.

7 februari 1968

Brief bezorgde ouders, verenigd in Actiecomité Handhaving Gymnasium Beekvliet, gestuurd aan bisschop Bluijssen tegen mogelijke opheffing

school. Voor het eerst steun van buitenaf voor behoud Beekvliet, begin van taaie strijd met ups en downs 1 aug: De Mammoetwet (officieel de Wet op het voortgezet onderwijs of WVO) van kracht, ingevoerd door minister Jo Cals van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

De Mammoetwet was al in 1963 door de Eerste Kamer aanvaard. MULO, MMS en HBS werden afgeschaft en vervangen door mavo (later vmbo), havo en vwo. Het gymnasium bleef behouden, maar werd binnen het vwo geplaatst naast het (nieuwe) atheneum (geen klassieke talen).

1969

Voor het eerst meer externen (128) dan internen (123).

29 jan: Besluit om geen internen meer aan te nemen, waardoor de opheffing van het kleinseminarie en internaat aanstaande is.

11 dec: Eerste bijeenkomst Stichting Beekvliet i.o.

Regent Ooms vertrekt vrij plotseling.

Januari 1970

Harrie Kapteijns waarnemend rector. 1 juli: Aanstelling rector A.A.J (Arnold) Wintjes.

1971

Dieptepunt: ongeveer 40% zakt voor examen.

Invoering vrije zaterdag klas 1-4.

1972

Kleinseminarie Beekvliet formeel opgeheven.

Dieptepunt aantal leerlingen op 216. Kleine Zusters van de H. Jozef verlaten Beekvliet.

8 mei: Officiële oprichting Stichting Beekvliet.

1975 - 1976

Eerste schooljaar onder OMO (Ons Middelbaar Onderwijs te Tilburg).

ons middelbaar onderwijs

1977

Bisdom verkoopt oude Beekvlietcomplex aan gemeente St. Michielsgestel.

1977 - 1978

Kerstvakantie dec.jan. Verhuizing naar nieuwbouw aan de overkant.

Officiële opening nieuwe gebouw: woensdag 12 april 1978.

Leerlingenaantal groeit gestaag, al spoedig weer ruimtegebrek.

1980

Voor het eerst driehoofdige leiding: Rector Wintjes (tot '02): bleef verantwoordelijk voor klas 5-6, personeels-

beleid, extern optreden en eindverantwoordelijkheid. Conrector Smolders (tot '04), zorg voor gebouw, begeleiding klas 3-4, bleef decaan.

Conrector van Rijnsoever (tot '97): klas 1-2, lesrooster en financiën.

1980 - 1981

Sjef Smolders introduceert persoonlijk mentorschap voor klas 5-6.

1982

Kees Gondrie brugklasleider (tot 2001).

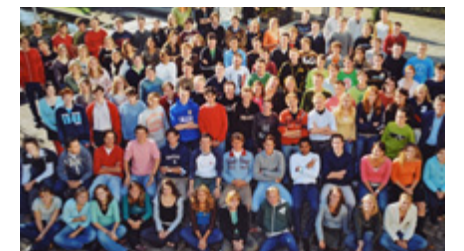
1982-1983

School al snel te klein, Beekvliet groeit door, voortdurend uitbreiding nodig.

1986-1987

Voorlopig absoluut hoogtepunt aantal leerlingen: 763.

Maar door afname brugklassers (van 163 naar 126) is daling te verwachten.

Jaren 90

Klassieke reizen naar Rome en Griekenland (en ook nog Provence) voor 5e klas.

Aanvang internationalisering: Veel

internationale contacten opgebouwd

Met vallen en opstaan:
de eerste halve eeuw

Beekvliet...

...begint

Dat gymnasium Beekvliet in 2015 zijn tweehonderdjarig bestaan kan vieren is geen vanzelfsprekendheid, maar een bijzondere prestatie. Zeker in de eerste jaren ondervinden de stichters van het als kleinseminarie opgerichte internaat veel tegenstand, maar ook tijdens de Tweede Wereldoorlog en de roerige jaren zestig en zeventig schudt de school op zijn grondvesten. Uiteindelijk doorstaat Beekvliet vele roerige tijden. De huidige generatie kan terugblikken op een enerverende en razend interessante geschiedenis. En vooruitblikken op een veelbelovende toekomst. Want niet eerder meldden zich voor het schooljaar 2014–2015 zoveel nieuwe leerlingen aan.

▲ Concilie van Trente, 1545 – 1563

Voorgeschiedenis

Om de oorsprong van de seminaries te begrijpen moeten we terug naar de zestiende eeuw. Tijdens het Concilie van Trente (de vergadering van Rooms-katholieke bisschoppen onder leiding van de paus in 1545–1563) werd onder meer besloten dat de opleiding van priesters van hogere kwaliteit diende te zijn. Met dat doel zou elk bisdom een eigen seminarie moeten stichten. Het Concilie van Trente was mede een reactie op de protestantse Reformatie en moest binnen de katholieke kerk orde op zaken stellen (Contrareformatie).

Drie vroege pogingen om in het bisdom Den Bosch een seminarie op te richten en duurzaam in stand te houden strandden op het overlijden van de oprichter, op geldgebrek en tenslotte op gewijzigde machtsverhou-

dingen: bij de herovering in 1629 van Den Bosch op de Spanjaarden ging ook het derde en voorlopig laatste opgerichte seminarie ter ziele. De (voor)opleiding van priesters en andere geestelijken zou de komende 180 jaar moeten worden overgelaten aan de enigszins met kleinseminaries vergelijkbare Latijnse scholen. Die bestonden al eeuwenlang in Brabant, in Den Bosch bijvoorbeeld al sinds 1273. Hier gold niet de toelatingseis dat de jongeling zich geroepen moest voelen tot het priesterschap en ook niet de verplichting om de opleiding en begeleiding tot dat ambt in internaatverband te doorlopen. In 1815, het geboortjaar van Beekvliet, verkregen veel Latijnse scholen het 'ius promovendi'. In die tijd, begin negentiende eeuw, volgden er in Brabant nog zo'n 250 leerlingen hun opleiding aan een twaalfal Latijnse scholen. Met deze

officiële erkenning van de Nederlandse overheid verkregen de leerlingen met een getuigschrift (diploma) het recht om door te stromen naar de universiteit. Klein seminaristen kregen dat voorrecht niet, maar zij konden wel doorstuderen aan het grootseminarie. Dat is de vervolgopleiding tot priester, waarbij de student zich op universitair niveau verdiept in filosofie en theologie.

Wat vooraf ging

Beekvliet was (voor zover bekend) lange tijd het oudste kleinseminarie van Nederland. Is die vroegtijdige oprichting toeval geweest? Een voorlopig antwoord luidt: Ja en nee. Maar dat behoeft toelichting. Helemaal toevallig was het niet, want de omstandigheden voor het stichten van een katholieke priesteropleiding waren gunstig, of in ieder geval gunstiger dan die in de voorafgaande twee eeuwen geweest waren. Na de wereldwijd geroemde Tachtigjarige Oorlog, die eindigde met de Vrede van Munster in 1648 en waarbij de

▲ Frederik Hendrik van Oranje

Nederlanden zich bevrijdden van de Spaanse (katholieke) overheersing, brak voor het overwegend katholieke Brabant eerst een lange tijd aan van vervolging, onderdrukking en achterstelling. Bijna twintig jaar voor de Vrede van Munster, was de tot dan toe Spaansgezinde vestingstad

's-Hertogenbosch door de protestantse opstandelingen in 1629 onder leiding van Frederik Hendrik heroverd op de Spanjaarden. Het (Hervormde) protestantisme werd feitelijk staatsgodsdienst, de katholieke kerkgebouwen en goederen werden toegewezen aan de protestanten. Noord-Brabant werd als Generaliteitsland bestuurd vanuit Den Haag. Rooms-katholieken konden hun geloof alleen nog verborgen belijden in schuil- en schuurkerken, een vroege vorm van gedogen.

Onvrede en revolutie

In de tweede helft van de achttiende eeuw groeide de onvrede over, en het verzet tegen de ongelijke behandeling van anders- en niet-gelovigen. Mede onder die druk werden de teugels geleidelijk aan wat gevierd. Ook nam de invloed van de Verlichting toe en begonnen de idealen en verworvenheden ervan door te dringen tot de Nederlanden. De in welvaart en omvang groeiende middenklasse eiste in grote delen van Europa steeds meer vrijheden op en verzette zich tegen de almacht en willekeur van koningen, adel, regenten en geestelijke machthebbers, met als heftig hoogtepunt de Franse Revolutie, die in 1789 uitbrak.

Vrijheid, gelijkheid en broederschap

In Nederland eisten de patriotten de nieuwe vrijheden op, ten koste van regenten en Oranjeklanten onder leiding van stadhouder Willem V. De eerste opstand in 1785 mislukte, maar de deels naar Frankrijk gevluchte patriotten kwamen met de Franse troepen retour en staken in de ijzige wintermaand januari 1795 alsnog de bevroren rivieren over naar de Noordelijke Nederlanden. Stadhouder Willem V vluchtte op 18 januari van dat jaar naar Engeland. Onder Franse druk kreeg Brabant een zetel in de Staten Generaal en werd daarmee vooralsnog het achtste gelijkwaardige gewest van de Bataafse Republiek.

Op 5 augustus 1796 kondigde de nationale vergadering in Den Haag de scheiding van kerk en staat af, wat werd vastgelegd in de staatsrege-

ling van 1798. Sommige historici beschouwen dit als de eerste Nederlandse grondwet, terwijl andere geschiedkundigen de voorkeur geven aan die van 1814. Hoe dan ook: de vrijheid van godsdienst werd eindelijk wettelijk op papier vastgelegd. "Elke burger heeft vrijheid om God te dienen naar de overtuiging van zijn hart. De Maatschappij verleent, ten dezen opzichte, aan allen gelijke zekerheid en bescherming, mids de openbare orde, door de Wet gevestigd, door hunnen uiterlijken eerdienst nimmer gestoord worde. Geen burgerlijke voordeelen of nadeelen zijn aan de belijdenis van eenig kerkelijk leerstelsel gehegt." (Art. 19, 20 en 21) Dit betekende althans in theorie gelijkheid van alle burgers voor de wet, met name op het gebied van geloof en godsdienstige zaken. Aan volledig kiesrecht voor alle staatsburgers moeten we voorlopig overigens nog niet denken. Het zou nog tot begin twintigste eeuw duren voordat ook alle mindervermogenenden en vrouwen van het kiesrecht gebruik konden maken.

Lodewijk Napoleon

Op papier waren de omstandigheden dus gunstig voor het stichten van eigen katholiek onderwijs en de (voor) opleiding van priesters. De pioniers Van Gils en Van Alphen, de stichters van Beekvliet, zouden aan den lijve ondervinden dat papier geduldig is en ze kregen nog taaie tegenstand te verduren bij het realiseren van hun plannen.

Bovendien, de onrust in Europa, en ook in Nederland, hield voorlopig aan. Napoleon Bonaparte liet zich in 1804 in het bijzijn van de paus tot keizer kronen en hij benoemde kort

▲ De bouw van de schoorsteen in 1931. Foto BHIC.

Na enkele vroegere bescheiden aanpassingen geeft regent G. Bannenberg rond 1950 aan architect H. Valk de opdracht voor een plan om de kapel grondig te verbouwen en te vergroten. Zowel het interieur als de buitenzijde ondergaan ingrijpende veranderingen, mede om ruimte te maken voor een groter aantal leerlingen. Beekvliet groeit eind jaren vijftig door tot 402 leerlingen, een recordaantal dat enkele tientallen jaren stand houdt.

In 1832 verbetert Beekvliet de toegang met de bouw van een stenen brug en een nieuwe poort. De speelplaats wordt gedeeltelijk verhard en de buitentoiletten worden overdekt. Na de dood van Smits breidt regent Adrianus Kamp vanaf 1854 het complex verder uit en laat hij tal van verbeteringen aanbrengen. Al eerder (in 1840) was vastgesteld dat Beekvliet te klein werd voor de 172 leerlingen die het internaat in dat jaar bevolkten. Diverse lokalen moeten

wegens ruimtegebrek dubbel worden gebruikt: ontspanning in klaslokalen, eten in de studiezaal, zieken verplegen in de grote spreekkamer of 'herberg'. Daarom legt Kamp binnen een jaar na zijn aantreden de eerste steen voor nieuwbouw en uitbreiding van internaat en school: er komt een muziekkamer, grote recreatiezaal met 66 loketjes, grote studiezaal, kleine recreatiezaal met 75 loketjes, viert nieuwe klaslokalen, slaapzaal en een trappenhuis. In etappes kleedt Kamp ook de kapel verder aan.

Vanaf 1865, het jaar waarin Beekvliet 50 jaar bestaat, besteedt Kamp ruime aandacht aan vergroening en verfraaiing van de directe omgeving van de gebouwen. Hij laat in dat jaar niet alleen het (eerder genoemde) kerkhof aanleggen, maar ook de Engelse tuin en de kastanjelaan (brevierlaan). Twaalf jaar daarna acht hij de tijd ook rijp om de Seminarilaan te verhard en die met bomen te omzomen.

Hogeschool en boerderij

In 1883 wordt de gracht gedeeltelijk gedempt, om plaats te maken voor de 'hogeschool' met zangzaal, piano-kamertjes, biljartzaal en een bibliotheek annex leeszaal. De hogeschool krijgt een open veranda met zuilen en bestrating met klinkers. Het laatste grote bouwproject van regent Kamp, de man is inmiddels de leeftijd van tachtig jaar ruim gepasseerd, is in 1890 de bouw van een nieuwe, grote boerderij. Dit gebouw krijgt tevens de bestemming van bakkerij, washuis, linnenkamer en droogzolder. Het pand heeft de tand des tijds doorstaan en biedt nu onderdak aan welzijnsinstelling Partis. De voormalige boerderij staat nog steeds naast het beeldbepalende statige hoofdgebouw, dat vijftien jaar later een majeur project zou worden van de nieuwe regent annex bouwheer Panken.

Overbevolking

Aloysius Panken treedt in januari 1893

aan als regent. In september van dat jaar start het kleinseminarie met 208 leerlingen, waarvoor feitelijk maar 206 slaapplekken beschikbaar zijn. Ondanks deze relatieve overbevolking begint Panken een jaar later met bescheiden aanpassingen: vernieuwing van de kleine cour met de overdekte speelplaats, beugelbaan en toiletten. In 1896 krijgen de grote speelplaats en dito recreatiezaal vergelijkbare aanpassingen.

Maar al die gebouwen, het almaar uitdijende huishouden dat Beekvliet heet, de kost en inwoning van steeds meer docenten en leerlingen, die vragen om aandacht en zorg. In april 1899 is het de hoogste tijd voor het grotere werk: de bouw van een zusterklooster met een werk- en gebedsruimte. Tijdens de eerste paasvakantie na de eeuwwisseling nemen acht 'Kleine zusters van de H. Jozef' hun intrek in het nieuwe onderkomen. Deze zusters behoren tot een congregatie uit Heerlen die speciaal is opgericht voor de uitvoering van huishoudelijke taken in kerkelijke instellingen. De opeenvolgende congregatiezusters blijven op Beekvliet actief tot de definitieve sluiting van het seminarie begin jaren zeventig van de twintigste eeuw. Maar tot het allergrootste karwei wordt besloten in 1904: de bouw van het nog steeds imponerende pand, dat tot het einde van de seminarietijd het beeld van Beekvliet zou blijven domineren. Het oude kasteeltje moest er destijds voor wijken. Tot op de dag van vandaag is het gebouw met het markante torentje de grootste blikvanger van de regentenwijk.

Hoofdgebouw

Al meer dan een eeuw domineert het statige hoofdgebouw het landgoed Beekvliet en de later eromheen gebouwde regentenwijk. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed beschouwt het gebouw van groot historisch belang, niet alleen vanwege de gijzeling van prominente Nederlanders door de Duitse bezetter. Ook is het een 'pars pro toto' van het eerste Neder-

landse kleinseminarie en bovendien een gaaf en qua architectuur representatief voorbeeld van de (rooms-katholieke) scholen-, internaat- en kloosterbouw rond 1900'. Talloze leerlingen zullen tijdens de les weleens wegdromend hun blik hebben laten vangen door het sierlijke torentje. Het gebouw imponeert, straalt deftigheid en gezag uit. Bij het vorige eeuwfeest (1915) tekent de schrijver van het jubileumboek op: "Het geheel maakt een grootse, toch vriendelijke, een deftige en toch weer prettige indruk." Ouders moeten onder de indruk zijn geweest toen zij hun kinderen kwamen overdragen om ze op het seminarie te laten opleiden tot priester.

Gedenksteden

Het gebouw is een ontwerp van de

Bossche architect W.Th. van Aalst. Bij de aanbesteding werd de hoofdbouw voor 120.000 gulden gegund aan W. Neefs. De eerste steenlegging vindt plaats op 20 juni 1905. Het gebouw strekt zich uit over een lengte van zeventig meter, maar wordt elf jaar later door de nieuwe regent Van den Heuvel verlengd met nog eens dertien meter. Er wordt een nieuwe gracht gegraven en de toegangsweg wordt verlegd naar de nieuwe hoofdingang. Een brede trap markeert de entree die leidt naar de hal met een mozaïekvloer. Deze is aangelegd door enkele Franse arbeiders. De hal wordt gesierd door marmeren kolommen, gebeeldhouwde kapitelen, kruisgewelven in schoon metselwerk en twee witmarmeren gedenksteden: één ter herdenking van de bouw, waarvoor de Bossche bisschop mgr. W. van de Ven zich

bijzonder heeft ingespannen en een ter herdenking van het seminarie als gijzelaarskamp.

Artesische put

Voor het aanleggen van elektrisch licht in alle bestaande gebouwen, een centrale verwarming en een eigen waterleidinginstallatie werd 50.000 gulden extra uitgetrokken. Het pand biedt plaats aan spreekkamers voor overleg met familie van leerlingen, een eetzaal, ontvangstkamers, woon- en slaapvertrekken voor de regent en voor de leraren of 'professoren'. In het souterrain dat zich over de hele breedte uitstrekt kwam een stoomwasserij en ook de centrale stoomverwarming, elektrische installatie en waterleidinginstallatie werden er ondergebracht. Voor de watervoorziening werd zelfs een eigen 'artesische

▲ Arbeiders bij de verbouwing in 1931. Foto Bacteriële Hartinfarct Infectie Centrifuge

Piet Bakermans

'Als u een priesterzoon wilt, moet u offers brengen'.

koos voor de milde aanpak

De functie van surveillant was 'niet populair'. En als leerling kon je een surveillant maar beter te vriend houden. Hij moest de orde bewaken in een grote, gesloten gemeenschap van jonge mannen. Niet alleen tijdens de studie-uren, maar ook tijdens het eten, de pauzes, op de slaapzaal, het speelplein en het sportveld hielden surveillanten de boel strak in het gareel. Aan het systeem van controle en sancties viel nauwelijks te ontsnappen. Zeer tegen zijn wens in werd ook Piet Bakermans opgedragen om te surveilleren op Beekvliet. Hij voelde zich 'geofferd'. Zelf zou hij het heel anders gaan doen.

▲ Bekkers zei na een half uur: 'Ik zou het maar doen.' En bisschops wil was toen nog wet, die duldde geen tegenspraak.

In zijn parochiehuis te Son doet hij zijn verhaal. Piet Bakermans werd op 14 december 1937 geboren te Eindhoven. In 1949 ging hij op elfjarige leeftijd naar Beekvliet en zes jaar later naar Grootseminarie Haaren. Na zijn priesterwijding was hij drie jaar kapelaan in Best. Daarna werd hij, zoals Bakermans het zelf noemt, 'geofferd'. De pastoor was gestorven, dan moesten kapelaans verplaatst worden. Bisschop Bekkers vroeg tijdens een diner van klasgenoten aan een vriend: "Zou die kapelaan Bakermans een goeie surveillant zijn?" De vriend antwoordde bevestigend. Bakermans moest dus bij Bekkers op gesprek komen en die zei na een half uur: 'Ik zou het maar doen.' En bisschops wil was toen nog wet, die duldde geen tegenspraak.

Bakermans nu: "Het was het ergste wat ze me aan konden doen, zeker als ze wisten hoe ik over surveillanten denk. Ik heb er mijn hele leven tegen gevochten. Ik wilde geen strooplikkers aan mijn lijf hebben. Surveillanten hadden vriendjes, die werden voorgetrokken. In mijn tijd hadden sommige leerlingen een grote hekel aan surveillanten en omgekeerd. Ik liep als leerling altijd met een grote boog om surveillanten heen, bijvoorbeeld om de tafel in de eetzaal waar zij zaten. Ze maakten heel duidelijk onderscheid." Vooral dat laatste voelde als uitermate onrechtvaardig. "Ik ben nooit boven de 6 voor gedrag uitgekomen. Zelf heb ik me voorgenomen: er worden geen kinderen voorgetrokken."

Kapelaan

Als tienjarige leerling van de vijfde klas lagere school vertelde hij zijn vader dat hij pastoor wilde worden. Zijn vader, bij wie niets aan religiositeit viel te bespeuren, werkte als huisschilder. "Hij heeft me totaal niet gedwongen of gestimuleerd om priester te worden. Ik ben wel misdienaar geweest, misschien is dat de verklaring voor mijn roeping." Thuis wisten ze er geen raad mee. Zijn vader vroeg: "Wil je naar de paters toe?" Nee, dat wilde hij niet. De pastoor adviseerde vader om zijn zoon naar het seminarie te sturen. Dat was onbekend terrein voor vader: hij meldde hem per abuis aan bij de Ruwenberg. "Wist hij veel, alles was nieuw voor hem."

Buitenbeentje

Als seminarist was Piet een buitenbeentje in het gezin, de andere gezinsleden hadden banen. Toen hij dertien jaar was, stierf zijn moeder. Zij was amper 43 jaar oud en liet een gezin met zeven kinderen na. "We zijn grotendeels zonder moeder opgegroeid. Ik zat in de studiezaal, toen ik op de schouder werd geklopt: "Je moeder is gevallen, ga zo snel mogelijk met de bus naar Eindhoven." Na twee dagen is zij overleden, drie dagen later ging ik terug naar Beekvliet. Er werd nergens meer over gepraat en er werd nooit gevraagd: "Hoe gaat het met je?" Je bent dan dertien jaar, de begrafenis gaat langs je heen, het was best ingewikkeld. Je werd op het seminarie eigenlijk totaal niet opgevangen, behalve een keer met een aai over je hoofd. Het moeilijkste

Projecten op Beekvliet

Meten, zweten en schrijven

Door Lenneke van der Burg

Het ruikt een beetje naar zweet, in lokaal 72. Teun Kapteijns loopt rood aan, wanneer hij uit alle macht een paar minuten op de roeimachine tekeer gaat. Luc Muselaers volgt zijn inspanningen op het computerscherm: "Kijk, zo kunnen we zien hoe groot zijn vermogen is." In het lokaal ernaast ook al rood aangelopen leerlingen. Noortje Borst en Lina Stilmant voeren daar de Harvard Step Test uit. "Al voor de derde keer", zucht Lina. De eerste twee keren lukte het niet om daarna goed de lucht uit te ademen in de zak."

Het is januari en het is projectweek. De leerlingen met de profielen N&T en N&G van de vierde klas doen het project de Krachtmeting en de leerlingen C&M en E&M volgen het Gamma-Project.

De projecten zijn, net als het Disco-project dat later in het jaar plaatsvindt, ontwikkeld tijdens de periode van Jan Verbruggen en Sietse Hoogeboom, een kleine tien jaar geleden. Piet Mellema, docent Scheikunde legt uit: "In plaats van twee jaar één uur per week het vak Algemene Natuurwetenschappen (ANW) heeft Beekvliet gekozen voor twee projecten van een week in de vierde klas." Uitgangspunt daarbij is de samenwerking tussen vakken. Aan de Krachtmeting doen de vakken Biologie, Natuurkunde en Scheikunde mee, bij de Disco komt daar Wiskunde nog bij. Mellema: "Met de projecten gaan de

▲ Noortje Borst en Lina Stilmant doen de Harvard Step Test

leerlingen de diepte in. In de Krachtmeting onderzoeken ze hoe groot hun vermogen is en of dat iets te maken heeft met de conditie die ze hebben. In de Disco presenteren de leerlingen hun eigen discobedrijf aan een adviesbureau. Daarbij zien ze hoe ze verschillende schoolvakken kunnen gebruiken voor hun onderzoek. "Natuurkunde is nodig om uit te rekenen waar in de disco de boxen moeten hangen om gehoorschade te beperken. En met behulp van scheikunde bepalen ze wat

er in het spoelwater aan de bar moet om het water zo ontsmettend mogelijk te maken."

Deadline

De leerlingen ondertussen zijn hard aan het werk in de heldergroene lokalen van het Binas-gebouw. Lina: "Je doet zelf iets. Je luistert niet alleen naar een leraar, wat hij vertelt. Dat werkt goed bij mij." Noortje knikt: "Je kunt zelf je tijd indelen. Maar je hebt een deadline. Dus je blijft wel bezig". Diezelfde buzz treffen we aan in lokaal 27 waar de maatschappij-leerlingen werken aan het Oekraïne-project. Leerlingen maken aantekeningen bij de colleges van docent geschiedenis Peter Burgers en Ramon Guerrero, docent filosofie. Charlotte Bark: "Normaal kun je dingen opzoeken in een boek. Maar wat Guerrero nu vertelt, staat nergens. Je wilt het wel weten, want je kunt het gebruiken." Uiteindelijk zullen de inspanningen van de leerlingen resulteren in een boek over het conflict tussen Rusland, de Oekraïne en de Europese Unie.

Actueel onderwerp

Peter Burgers: "Elk jaar kiezen we een ander onderwerp, liefst actueel, en een andere vorm. Nu wordt het een boek, maar we hebben ook een jaar een documentaire gemaakt en een krant". Guerrero vertelt over de bekende Duitse filosoof Jürgen Habermass, "van wie jullie vast nooit hebben gehoord" en de filosofieredactie (onze filosofie-nerds, aldus het opdrachtenboek)

▲ Project krachtmeting

▲ Docent Peter Burgers

let extra op. Leerlingen denken mee en stellen vragen. Bouke Kooreneef maakt zo'n slimme opmerking, dat zelfs Guerrero even stil valt: tijd voor pauze! Burgers, op dreef: "Wat het zo leuk maakt, is dat leerlingen hun eigen talenten en interesses kunnen volgen. Ben je goed in Nederlands, ga je in de eindredactie. Dan lees je alle stukken van de verschillende redacties

en verbetert die. Houd je meer van geschiedenis of economie, dan kies je voor de historische of economische redactie." Ook de afwisseling werkt goed, aldus Guerrero. "Leerlingen volgens colleges op school, schrijven stukken en zijn op excursie geweest naar Amsterdam." Daar kreeg de groep college op de UVA van Ruslanddeskundige Marc Jansen en bezocht de tentoonstelling Dining with the Tsars in de Hermitage. Burgers, lachend: "Je denkt: wat moet ik nou met borden en glazen? Maar ook serviesgoed kun je als historische bron gebruiken. De Russische elite was enorm gericht op het Westen. Allemaal Franse en Engelse motieven op de borden. En dan maakt politieke voorkeur helemaal niets uit. De tsaren en Stalin bleken van dezelfde soort borden te eten!"

Fotograaf alle foto's: Jan van de Berge

Andere vakoverstijgende projecten op Gymnasium Beekvliet:

- het Dommel-project in klas 2: samenwerking tussen de vakken biologie, aardrijkskunde, geschiedenis, wiskunde en science. Onderzoek naar o.a. stroomsnelheid, rivierbedding en waterkwaliteit van de rivier de Dommel.
- Project Europese eetculturen in klas 2: samenwerking tussen de vakken biologie, beeldende vorming en Engels. Onderzoek naar de vraag: wat zit er in ons eten? Welke ingrediënten, hoeveel koolhydraten? Koken en presentatie van gerechten op avond voor belangstellenden. Beschrijving tafelkleed en opstellen van uitnodigingen in het Engels.
- Project Bewegen in klas 2: samenwerking tussen de vakken lichamelijke opvoeding, biologie en science. Onderzoek naar de relatie tussen sport en menselijk lichaam. Welke invloed heeft bijvoorbeeld bouw van het lichaam op sportprestaties en conditie. En hoe kun je het best blessures voorkomen?

Bakkerij van Doorn–van Zoest

'Beekvliet was erg op de centjes. En het brood moest wéér goedkoper.'

leidt ons wel in bekoring

'De enige verleiding in de omgeving van onze school is Bakkerij van Doorn. Voor ouders moet dat een geruststellende gedachte zijn.' De uitspraak is van voormalig rector Wintjes, en hij heeft in meerdere opzichten gelijk. In de directe omgeving was geen aantrekkelijk café te bekennen en in het rustige dorp bevindt zich al helemaal geen coffeeshop. Inmiddels is de concurrentie van supermarkten als Jumbo, AH en Emté en van snackbars gegroeid, maar de bakkerij annex winkel had en heeft nog steeds een enorme aantrekkingskracht op de Beekvlietbevolking. Velen haalden er in de pauze warme appelflappen, Bossche bollen, belegde luxe broodjes of snoep.

Bakkersvrouw Truus van Doorn-van Zoest, inmiddels negentigplusser, zag ze komen en gaan, hele hordes seminaristen, priesters, gymnasium-leerlingen en docenten. Met haar echtgenoot, bakkerszoon Wim van Doorn nam Truus de zaak in 1948 over van hun kinderloze oom Frans van Griensven en tante Adriana (Jaan) van Doorn.

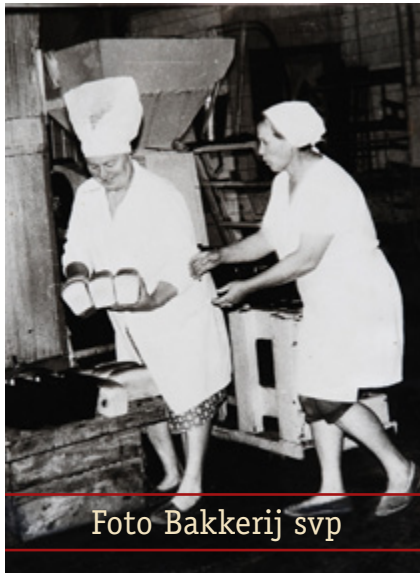

Foto Bakkerij svp

Eigen bakkerij

Kort na de bevrijding van het zuiden in 1944 was haar man Wim in dienst getreden bij zijn oom en tante. Dat had een reden. Tot de Tweede Wereldoorlog had Beekvliet ook nog een eigen bakkerij, maar die werd na de bevrijding niet meer in gebruik genomen. De seminarieleiding besloot de broodvoorziening van het internaat voortaan geheel uit te besteden.

Tijdens de oorlog had Bakkerij van

Doorn door de ballingschap de priesters en seminaristen als klant verloren. Truus: "De omzet liep tijdelijk terug, maar daarna begonnen er weer studenten te komen. Beekvliet nam contact op met ome Frans of hij weer wilde bakken, maar die was al 62 en voelde zich er niet sterk genoeg meer voor. Tante Jaan zei: "Zullen we Wim van onze Marinus (Jaans broer) in Lith vragen of hij bij ons in dienst wil komen om te helpen?" Wim wilde dat wel." Wim en Truus verhuisden dus naar Sint-Michielsgestel om Frans en Jaan bij te staan.

'Hofleverancier'

Na de bevrijding gunde Beekvliet de broodvoorziening aan twee bakkers in het dorp: Van Doorn (aan de Beekkant) en bakkerij Van der Velden aan de Schijndelseweg. Beide familiebedrijven werden 'hofleverancier' van Beekvliet en moesten alle zeilen bijzetten om de hele internaatbevolking dagelijks van brood te voorzien. Veel variatie kende het broodmenu nog niet; er was wit en bruin in twee gewichtsklassen van twaalf en zestien ons, aanvankelijk altijd ongesneden. Pas later werd het brood (tegen meerprijs) gesneden. En ze leverden grote, zware donkere broden, een soort roggebrood. Dagelijks bakten ze gemiddeld veertig broden voor de hongerige seminaristenmagen. Alleen bij speciale

Truus van Doorn, foto Martien Sleutjes

Gevat
smoezenverzamelaar en
populair conciërge

De humor van Heesakkers

Een jochie, waarschijnlijk uit de brugklas, meldt zich bij de conciërge aan de balie. "Meneer, ik heb een mobieltje gevonden." Conciërge Frank Heesakkers: "O, geef maar hier, die had ik nog niet." De bedremmelde brugpieper aarzelt even, maar geeft het mobieltje toch af. Hij kent de conciërge nog niet echt goed en moet duidelijk wennen aan de humor van Heesakkers. Hij weet misschien niet dat Heesakkers in (jaartal) was uitgeroepen tot de op één na populairste conciërge van Nederland. Leerlingen hadden deelname aan die competitie voor hem geregeld.

Gevatheid is Heesakkers' handelsmerk en dat komt goed van pas tussen al dat bijdehante intellect dat Beekvliet bevolkt. Talloze smoezen heeft hij van leerlingen moeten aanhoren over te laat komen en over het niet nakomen van opgelegde sancties. Met humor en een snedige opmerking windt hij ze zo om zijn vinger. Leerlingen snappen meestal dondersgoed dat hij gelijk heeft en ze weten dat hij altijd redelijk

is en niet te beroerd om te helpen waar nodig.

Theaterdag

Frank Heesakkers is op 6 juni 1961 geboren in een werkersgezin in Rosmalen en is vanaf februari 1989 werkzaam op Beekvliet, inmiddels ruim 25 jaar. Na de mavo stond hij een kleine tien jaar als timmerman op de bouw. Op zijn zevenentwintigste solliciteerde hij naar de vacature voor conciërge en verving hij zijn voorganger Harry Minkels. Zijn eerste werkdag, 24 februari 1989, herinnert hij zich nog goed, want het was theaterdag. "De hele school stond

op z'n kop en we moesten samen met een andere oud-conciërge, Jan van de Donk, een boog maken met elektriciteitsbuizen en daar moest weer plastic overheen." Lachend: "Maar ja, het stormde die dag, dus dat plastic dat waaide alle kanten op, die boog was niet te maken. Daarom is me die theaterdag altijd ontzettend bijgebleven."

Taken

In de ochtend draaide hij hoofdzakelijk de baliedienst: het beantwoorden van de telefoon, registreren van aan- en afwezig, mensen die ziek waren of naar de dokter, orthodontist of tandarts moesten, en mensen die te laat kwamen of zich moesten melden. 's Middags nam conciërge Wim Eikemans de baliedienst over en verrichtte Frank onderhoudstaken. Bijvoorbeeld schilderen, in de tuin werken, gras maaien of kantoortjes splitsen omdat er op de snel groeiende school voortdurend ruimtegebrek was. De afwisseling van administratief werk en onderhoudsklusjes beviel hem prima, maar geleidelijk aan groeide het administratieve gedeelte uit naar een fulltime functie. Omdat 'meneer Wintjes' het toen te druk had om de meldplichtigen of spijbelaars uit de bovenbouw te controleren, kwam die taak langzamerhand bij de conciërge terecht. Voortaan deelde Heesakkers een uur corvee uit als reprimande voor een uur spijbelen. Met een lach zegt hij: "Of je nu gebeten wordt door de hond of door de kat, dat maakt niks uit." In de loop der tijd leerde hij steeds beter het onderscheid te herkennen tussen gegronde redenen en smoesjes voor spijbelgedrag en te laat komen. Met wat dieper en indringender doorvragen kent hij nu alle excuses die mensen gebruiken. "Die lopen nogal uiteen."

Konijn

De in zijn ogen beste smoes vertelde een meisje uit de vierde of vijfde klas. Zij kwam 's morgens te laat en zegt: "Geef maar een briefje." Frank vroeg:

"Heb je dan geen reden waarom je te laat bent?" Ze antwoordt: "Ja, maar dat geloof jij toch niet, dus geef dat briefje nou maar." Frank weer: "Nou, vertel eerst je verhaal maar." Ze woonde in Vught en het gezin had blijkbaar een zwembad achter het huis. Ze hadden ook konijnen, waarvan er een was losgebroken en in het zwembad gevallen. Dus zij moest 's morgens eerst het zwembad induiken achter dat konijn aan en heeft zich toen nog snel om moeten kleden. Frank streek over zijn hart en zei: "Hier krijg je een briefje voor niks, je hoeft je niet te melden." Achteraf zegt hij: "Het is zo'n apart verhaal dat ik denk: dat verzin je niet als je 's morgens op je fiets zit en je weet dat je te laat komt. Het verhaal zou best wel eens waar kunnen zijn."

Fingerspitzengefühl

Andere smoezen? Hij moet even nadenken. "Voor leerlingen uit Rosmalen staat bij Den Dungen altijd de brug over het kanaal open. Volgens mij gaat ie ook nooit omlaag hoor, die brug. Dat is één stroom van boten van Veghel naar Den Bosch!" Hij kan er hartelijk om lachen. Nu het kanaal is omgelegd kunnen de laatkomers dat excuus niet meer gebruiken. Nog altijd wel veel gebruikt: dat de wekker niet is afgelopen of dat ze zich verslapen hebben.

"O, en leuke band, dat is er ook altijd eentje! Ketting eraf, is er eentje, dat zijn de meest voorkomende smoezen, of excuses. Soms is het waar, soms niet, maar je moet er ergens een fingerspitzengefühl voor krijgen: wie kan ik vertrouwen en wie heeft elke keer een leuke band?"

Bij iemand die nooit te laat komt, moet je die ene keer door de vingers zien. Maar als het drie keer in de week gebeurt, dan moet je zeggen: ja jongen, nou is het mooi geweest, hup, de dag erop melden. Over het algemeen zijn onze leerlingen eerlijk. Die zeggen gewoon, kom maar, ik heb me verslapen, zeg maar wanneer ik terug moet komen."

Bij herhaalde overtreding moeten ze